

Br: 02-056/20-1456

12. jun 2020.

SEKTORSKA ANALIZA

**za utvrđivanje predloga prioritetnih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava
za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija
iz Budžeta Crne Gore u 2020. godini**

Sektorska analiza se sačinjava na osnovu strateških i planskih dokumenata odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa uz konsultacije sa zainteresovanim nevladnim organizacijama, i predstavlja osnov za utvrđivanje prioritetnih oblasti i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz državnog budžeta u narednoj godini, u skladu sa Zakonom o nevladnim organizacijama. Sektorska analiza se priprema u tekućoj za narednu kalendarsku godinu radi blagovremenog planiranja visine sredstava koja će biti opredijeljena na pozicijama ministarstava nadležnih za oblasti koje Vlada utvrdi kao prioritetne za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija. Analiza će poslužiti i za pripremu javnih konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti koja će biti utvrđena kao prioritetna.

1. OBLASTI OD JAVNOG INTERESA U KOJIMA SE PLANIRA FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE I PROGRAME NVO

1.1. Navesti u kojim oblastima od javnog interesa (iz člana 32 Zakona o NVO) iz nadležnosti ministarstva planirate finansijsku podršku iz budžeta za projekte i programe NVO:

☐ socijalna i zdravstvena zaštita	☐ razvoj civilnog društva i volonterizma	☐ zaštita životne sredine
☐ smanjenje siromaštva	☐ evroatlantske i evropske integracije Crne Gore	☐ poljoprivreda i ruralni razvoj
☐ zaštita lica sa invaliditetom	☐ institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje	☐ održivi razvoj
☐ društvena briga o djeci i mladima	☐ nauka	☐ zaštita potrošača
☐ pomoć starijim licima	☒ umjetnost	☐ rodna ravnopravnost
☐ zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava	☒ kultura	☐ borba protiv korupcije i organizovanog kriminala
☐ vladavina prava	☐ tehnička kultura	☐ borba protiv bolesti zavisnosti
☐ druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom (navesti koje): _____		

2. PRIORITETNI PROBLEMI I POTREBE KOJE TREBA RIJEŠITI U 2020. GODINI FINANSIRANJEM PROJEKATA I PROGRAMA NVO

2.1. Navesti prioritetne probleme u oblasti(ma) iz nadležnosti ministarstva koji se planiraju rješavati finansiranjem projekata i programa nevladinih organizacija. Opis problema obrazložiti koristeći konkretne mjerljive pokazatelje trenutnog stanja i željenog stanja odnosno rješenja, navodeći izvor u kojem su takvi podaci dostupni. Pokazatelji mogu biti informacije iz uporednih analiza, izvještaja, rezultata istraživanja, studija, i drugi dostupni statistički podaci.

Opis problema:

Ovogodišnja sektorska analiza Ministarstva kulture, na osnovu koje će se kao prioritetne oblasti od javnog interesa za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija predložiti **kultura i umjetnost**, u prvi plan stavlja potrebu za obezbjeđivanjem **ravnomjernog razvoja kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore**, i to kroz **veću i raznovrsniju produkciju kulturno-umjetničkih djela i projekata nezavisne scene u kontekstu**

strateških ciljeva u oblastima umjetnosti i kulture. Ovakva potreba odnosi se na **sve oblasti savremenog stvaralaštva**, kao i na **oblasti kulturne baštine**, u skladu sa propisima za obavljanje konzervatorske, muzejske, bibliotečke, arhivske ili kinotečke djelatnosti.

Ključni problemi koji su identifikovani u vezi s navedenom potrebom su **neravnomjeran razvoj kulture i nedovoljno djelovanje nezavisne kulturne scene u realizaciji kvalitetnih produkcijskih projekata i programa u umjetnosti i kulturi**, koji bi bili od značaja za ukupan razvoj djelatnosti u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva i kulturne baštine.

Ministarstvo kulture je kontinuirano posvećeno postizanju ravnopravnog razvoja kulture na čitavoj teritoriji Crne Gore. Upravo tako je formulisan i jedan od strateških ciljeva definisanih prvim krovnim strateškim dokumentom u oblasti kulture (Nacionalni program razvoja kulture 2011–2015. godine), a isti cilj je ostao važeći i u narednoj petogodišnjoj strategiji (Program razvoja kulture 2016–2020. godine). Kao što se navodi u Izvještajima o realizaciji godišnjih Akcionih planova Programa razvoja kulture, ostvarivanju cilja "ravnopravan razvoj kulture" Ministarstvo kulture doprinosi na različite načine i modele. To su redovni godišnji konkursi Ministarstva, implementacija Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao i sprovodenje posebnih programa podrške: Program razvoja kulture na sjeveru, Program Kultura mladih - Nikšić i Program Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020, dok su ranije realizovani i programi Cetinje - grad kulture i Program podrške razvoju kulture u Nikšiću.

Naime, godišnji konkursi Ministarstva kulture za oblast kulturno-umjetničkog stvaralaštva i Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara zasnovani su na principima ravnopravnog razvoja. Takođe, Ministarstvo kulture, kao jedan od realizatora Strategije regionalnog razvoja Crne Gore za period 2014–2020, sprovodi mјere u cilju podjednakog razvoja kulture u svim crnogorskim regionima. Navedeni konkursi i programi namijenjeni su podršci projektima od javnog interesa za opštine i lokalne ustanove, kao i privrednim društvima u oblasti kulture i samostalnim autorskim projektima.

S druge strane, kada su u pitanju nevladin sektor i nezavisna kulturna scena, primjetan je neravnomjeran razvoj kulture u pogledu tri regiona Crne Gore. (U skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju, regioni su: primorski, središnji i sjeverni. Primorski region čine: Bar, Budva, Herceg Novi, Kotor, Tivat i Ulcinj; središnji region čine: Podgorica, Cetinje, Danilovgrad i Nikšić, a sjeverni region: Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Kolašin, Mojkovac, Petnjica, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Šavnik i Žabljak. Kako su u međuvremenu i Tuzi postali zasebna opština, treba je računati u okviru središnjeg regiona).

Što se tiče nezavisne kulturne scene u Crnoj Gori, poseban osvrt na ovaj sektor dat je kroz Program razvoja kulture 2016–2020. godine, u kojem se, između ostalog, navodi: „Nezavisna kultura je nezaobilazan segment stvaralaštva i sastavni dio kulturnog života i kulturnog nasljeđa mnogih zemalja, a samim tim i svjetske kulture uopšte. U Crnoj Gori ima snažno uporište i izaziva permanentno interesovanje, ali zbog primjene Zakona o nevladim organizacijama od 2012. godine, koji je uzrokovao izmjene i dopune člana 71 Zakona o kulturi i brisanje zakonskog osnova za podršku Ministarstva u tom sektoru, danas se postavlja ozbiljno pitanje njene održivosti. Polazeći od značaja nezavisne kulturne scene, a u cilju stvaranja povoljnih uslova za njen rad i opstanak, neophodno je rješavanju ovog problema pristupiti sistematicno i analitički.“ (Program razvoja

kulture 2016–2020. godine, koji je donijela Vlada Crne Gore 31. marta 2016. godine). Do 2012. godine na godišnjim konkursima Ministarstva kulture za sufinansiranje kulturno-umjetničkog stvaralaštva nevladine organizacije su bile realizatori značajnog broja projekata.

U cilju programiranja prioritetnih oblasti i visine sredstava za finansiranje projekata nevladinih organizacija, izvršena je analiza javnih konkursa koje Ministarstvo kulture sprovodi u skladu s novim modelom finansiranja propisanim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o nevladim organizacijama („Službeni list CG“, broj 37/17). Odluke o raspodjeli sredstava nevladim organizacijama na osnovu javnih konkursa Ministarstva kulture „Raznolikost izraza nezavisne kulturne scene“ iz 2018. i „Podignimo zavjesu nezavisne kulturne scene“ iz 2019. godine ukazale su na postojanje **nejednakе zastupljenosti projekata iz domena kulture i umjetnosti u različitim regionima na nivou Crne Gore**.

Odlukom o raspodjeli sredstava u 2018. godini finanasirana su 34 projekta. Najveći broj projekata (19) realizovale su nevladine organizacije iz Podgorice, tj. 55,9%, 4 organizacije iz Nikšića i 1 sa Cetinja, što će reći da je iz centralne regije ukupno 70,6%. Organizacija iz primorskog regiona je 6, odnosno 17,6%, a iz sjevernog 4, što čini 11,8%. Svega 9 projekata realizovano je u partnerstvu (26,5%), a čak 25 samostalno (73,5%). Karakteristično je da je svih 9 organizacija našlo partnera iz istog grada, a od toga je 6 iz Podgorice, 1 iz Nikšića, 1 iz Bara i 1 iz Pljevalja.

Od 36 projekata finansiranih Odlukom iz 2019. godine, 22 projekta realizuju organizacije sa sjedištem u Podgorici, što predstavlja 61%. Još 4 projekta realizuju organizacije iz drugih gradova središnjeg regiona: Cetinje (2), Nikšić, Danilovgrad, pa je ovaj region zastupljen sa 72,2%. Po 5 organizacija čiji su projekti finansirani na prošlogodišnjem konkursu ima sjedište u sjevernom i primorskom regionu, što iznosi po 13,9% od ukupnog broja podržanih projekata. Partnerstvo je zabilježeno kod 15 projekata (41,7%), dok 21 nevladina organizacija (58,3%) samostalno sprovodi projekat. U odnosu na prvu godinu sprovođenja javnog konkursa, primjetan je značajan porast broja partnerstava. Od 15 partnera, 10 je iz Podgorice (66,7%), 3 iz Herceg Novog, po 1 sa Cetinja i iz Kolašina. Od 15 partnerstava, samo u 3 slučaja u takav odnos stupile su organizacije iz različitih regiona države (u 2 slučaja: centar+jug, u 1 slučaju: jug+sjever).

Evidentno je da među korisnicima sredstava uveliko prednjači broj nevladinih organizacija sa sjedištem u Podgorici, kao i da je u slučaju sprovođenja projekta u partnerstvu s drugom nevladinom organizacijom, većina partnera takođe iz Podgorice. Nevladini sektor iz velikog broja crnogorskih gradova uopšte nije zastupljen, odnosno sjeverni i primorski region i drugi gradovi iz središnjeg regiona pojavljuju se sporadično. Razlog za to svakako može biti u najbrojnijoj populaciji i najvećem broju nevladinih organizacija sa sjedištem u glavnom gradu, kao i činjenica da najviše prijava na konkurs podnesu upravo organizacije iz Podgorice.

Generalno, za konkurse kojima se finanasiraju projekti u oblasti umjetnosti i kulture vlada izuzetno veliko interesovanje nevladinih organizacija. Ukupan broj prijava podnijetih na konkurse Ministarstva kulture u prethodne dvije godine je: 195 prijava od strane 190 NVO (2018) i 176 prijava od strane 173 NVO (2019). Od 176 prijava na konkursu 2019. godine, 89 su podnijele organizacije iz Podgorice, a 87 organizacije iz drugih 15 gradova. Konkretno iz primorskog regiona bilo je ukupno 37 prijava, i to: Kotor (10), Bar (10), Ulcinj (7), Herceg Novi (6) i Budva (4); iz središnjeg regiona, ne računajući glavni grad, ukupno 18, i to: Nikšić (11), Cetinje (5) i Danilovgrad (2); iz sjevernog regiona, ukupno 32: Bijelo Polje (6),

Berane (6), Petnjica (6), Rožaje (5), Pljevlja (4), Plav (4) i Kolašin (1). Procentualno, dakle, skoro polovina projektnih prijava je od nevladinih organizacija sa sjedištem u 15 različitih gradova, a drugu polovinu čine prijave organizacija iz Podgorice. Iako je kroz odgovarajuće propise prepoznata potreba za pozitivnom diskriminacijom prema sjeveru i nerazvijenim opštinama, tj. uvedeno bodovanje mjerila koja se odnose na doprinos projekta u ostvarivanju javnog interesa u navedenim oblastima, kao i doprinos regionalnom razvoju kroz korišćenje njihovih turističkih kapaciteta, očigledno je da to samo po sebi nije dovoljno za postizanje ravnomernog razvoja nezavisne kulturne scene. Organizacije najveći dio projektih aktivnosti uglavnom sprovode u svojim sjedištima, a neke od njih imaju pojedine aktivnosti na sjeveru ili u nekoj nerazvijenoj opštini, dok je prilično rijedak slučaj da organizacija iz Podgorice ili druge razvijenije opštine realizuje kompletan ili veći dio projekta u pomenutim oblastima.

Pored svega, popriličan je broj organizacija koje su korisnici sredstava dobijenih na konkursu Ministarstva kulture 2018. godine, a takođe su dobili sredstva za realizaciju projekata po konkursu iz 2019. godine. Konkretno, od 34 NVO čiji su projekti finansirani 2018. godine, 17 NVO se pojavljuje i u Odluci o raspodjeli sredstava u 2019. godini (16 kao glavni aplikanti i 1 kao partner). To nesumnjivo ukazuje na kvalitet i kapacitete tih organizacija u pogledu, najprije razrade projektnih ideja i pisanja projekata, a potom i njihovog sprovođenja. Međutim, kako bi se pružila šansa i drugim organizacijama, posebno onim čije sjedište nije u Podgorici, **namjera je da javni konkurs koji bi Ministarstvo kulture raspisalo za nevladine organizacije u 2021. godini, bude usmjerен na postizanje ravnomernog razvoja kulture u svim crnogorskim regionima.**

Takođe, treba imati u vidu da je na dosadašnjim konkursima konkurenčija bila veoma jaka, o čemu svjedoče i rang liste koje Komisija Ministarstva sačinjava na osnovu bodova nezavisnih procjenjivača. Primjera radi, prošlogodišnja rang lista sadržala je 36 projekata ocijenjenih bodovima u rasponu od 90,5 do 70, pri čemu je veliki broj prijava imao jednak broj bodova – npr. čak 5 projekata ocijenjeno je sa po 72 boda; 3 projekta ocijenjena su sa po 81,5; 73,5; 73; 72,5 i 71,5 bodova; 2 projekta ocijenjena su sa po 86,5; 82,5; 82; 80,5 i 70,5 bodova. Posljednji projekat s rang liste koji je finansiran imao je 70 bodova, a ono što je interesantno je da su još 3 projekta imala takođe 70 poena, tako da je presudni uticaj imala ocjena prvog kriterijuma. Može se zaključiti da ima dosta projekata prilično ujednačenog kvaliteta, zbog čega bi putem narednog konkursa trebalo dati veću mogućnost onim organizacijama koje do sada nijesu dobijale sredstva, a čiji projekti zasigurno imaju visok kvalitet.

Polazeći od svega navedenog, evidentna je potreba za obezbjeđivanjem kontinuirane podrške u oblastima kulture i umjetnosti, i to: produkciji kulturno-umjetničkih sadržaja i prezentaciji kulturnog nasljeđa, jačanju kapaciteta nezavisne kulturne scene, posebno u manje razvijenim opštinama i uz podsticanje ravnomjerne disperzije projekata.

- U oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, posebno važan aspekt uključivanja nevladinih organizacija je kroz realizaciju kvalitetnih i inovativnih projekata i programa u oblasti pozorišne, muzičko-scenske, filmske, muzičke, kao i svih vidova likovne umjetnosti, književnosti i izdavaštva, festivala i manifestacija. Nevladin sektor, takođe, posebno je važan zbog aktivnosti koje su usmjerene ka razvoju alternativnih vidova u stvaranju kulturnih i umjetničkih proizvoda, animacije, upotrebe novih tehnologija, interneta, te afirmacije drugih savremenih pravaca i

trendova.

- U oblasti kulturne baštine uključivanjem nevladinih organizacija, a time i većeg broja građana, postiže se kvalitetnija briga o pojedinim vrstama kulturnih dobara, blagovremeno uključivanje javnog sektora, koji na osnovu svojih ovlašćenja i kompetencija, može blagovremeno spriječiti eventualne devastacije i sprovesti odgovarajuće mjere za zaštitu kulturne baštine. Uključivanjem nezavisne kulturne scene, strukovnih nevladinih udruženja i građana, želi se pažnja usmjeriti na ostvarivanje dijela ciljeva zaštite kulturne baštine koji se odnose na: širenje saznanja o vrijednostima i značaju kulturnih dobara; očuvanje kulturne raznolikosti kroz unapređenje stanja i vrijednosti svih vrsta kulturnih dobara, njegovanje kreativnosti i razumijevanja različitih kultura i kulturnih slojeva i unapređivanje dijaloga među kulturama i religijama; obezbjeđivanje uslova da kulturna dobra, shodno svojoj namjeni, služe za zadovoljavanje kulturnih, naučnih i edukativnih potreba pojedinaca i društva; sprečavanje radnji i aktivnosti kojima se može promijeniti izgled, svojstvo, osobenost, značenje ili značaj kulturnog dobra; sprečavanje protivpravnog prometa i premještanja kulturnih dobara. U tom smislu, nezavisna kulturna scena pozitivno utiče na javni sektor, čime se postiže efikasnost u oblasti zaštite i očuvanja kulturne baštine. Kao posebno važan oblik djelovanja nevladinih udruženja u oblasti kulturne baštine je zaštita tradicionalnih znanja, vještina, zanata, običaja i praksi, jer se tako čuva i praktikuje nematerijalno kulturno nasljeđe pojedinaca i zajednica. Kontinuiranim projektima i programima u oblasti nematerijalne kulturne baštine obezbjeđuju se mjere zaštite, održivo korišćenje i prenošenje budućim generacijama.

Željeni ishodi do kojih će dovesti realizacija projekata nevladinih organizacija su: ravnomerniji razvoj kulture na čitavoj teritoriji Crne Gore, odnosno veća zastupljenost kulturnih sadržaja u manje razvijenim opštinama i onima koje nemaju kontinuiran kulturni život; osnaživanje manjih i nerazvijenijih organizacija nezavisne kulture; unapređenje produkcije u kvantitativnom i kvalitativnom smislu; prezentacija i ekomska valorizacija kulturno-istorijskih lokaliteta u turističkom i umjetničkom smislu; stvaranje nacionalne mreže nezavisne kulturne scene, povezivanje i umrežavanje na regionalnom nivou, međusobna razmjena znanja, praksi, iskustava, i konačno, unapređenje rada civilnog sektora u oblastima kulture i umjetnosti i intersektorske saradnje.

Podaci (analize, studije, statistički izvještaji, itd.) koji pojašnjavaju navedeni problem	Izvor(i) podataka
<p>Program razvoja kulture 2016–2020. godine</p> <p>U Programu razvoja kulture 2016–2020. godine, u poglavljiju Strateški izazovi, između ostalog, navode se sljedeći izazovi:</p> <ul style="list-style-type: none">- dosljedna primjena principa ravnomernog razvoja kulture- revitalizovanje rada nezavisne kulturne scene i stvaranje povoljnih	Program razvoja kulture 2016–2020. godine donijela je Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 31. marta 2016. godine. (Program je dostupan preko banera na sajtu: www.mku.gov.me)

<p>uslova za rad strukovnih udruženja, kroz intenziviranje saradnje sa nacionalnim i lokalnim ustanovama kulture</p> <ul style="list-style-type: none"> - podizanje svijesti o značaju i očuvanju kulturne baštine <p>Odluka o raspodjeli sredstava nevladinim organizacijama na osnovu Javnog konkursa „Podignimo zavjesu nezavisne kulturne scene“</p> <p>Odluka o raspodjeli sredstava nevladinim organizacijama na osnovu Javnog konkursa „Raznolikost izraza nezavisne kulturne scene“</p>	<p>http://www.mku.gov.me/rubrike/SaradnjasaNVOsektorom/211853/Odluka-o-raspodjeli-sredstava-nevladinim-organizacijama-na-osnovu-Javnog-konkursa-Podignimo-zavjesu-nezavisne-kulturne-scene.html (Odluka je donijeta i objavljena 22.10.2019. godine)</p> <p>http://www.mku.gov.me/rubrike/SaradnjasaNVOsektorom/194381/Odluka-o-raspodjeli-sredstava-nevladinim-organizacijama-na-osnovu-Javnog-konkursa-Raznolikost-izraza-nezavisne-kulturne-scene.html (Odluka je donijeta i objavljena 4.12.2018. godine)</p>
--	--

2.2. Navesti ključne strateško-planske dokumente odnosno propise koji prepoznaju važnost problema identifikovanih pod tačkom 2.1., kao i specifične mjere/djelove tih dokumenata koji su u vezi sa identifikovanim problemima.

Naziv strateškog/planskog dokumenta/propisa	Naziv poglavlja/ mjere/ aktivnosti
<p>Program razvoja kulture 2016–2020. godine</p>	<p>Cilj 6 – Ravnomjeran razvoj kulture Prioritet 2 – Ravnomjerna zastupljenost programa i projekata Mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podsticaj koprodukcione saradnje na opštinskom nivou (opštinske ustanove i nevladin sektor) - Saradnja sa opštinama na realizaciji posebnih programa unapređenja nezavisne kulturne scene, kreativnih industrija, amaterizma i preduzetništva <p>Cilj 8 – Zaštita i promocija raznolikosti kulturnih izraza</p>

<p>Zakon o kulturi („Službeni list CG“, br. 49/08, 16/11 i 38/12)</p> <p>Konvencija o zaštiti i promovisanju raznolikosti kulturnih izraza (usvojena od Generalne konferencije Organizacije Ujedinjenih nacija za prosvjetu, nauku i kulturu, 20. oktobra 2005. godine)</p>	<p>Prioritet 1 – Promovisanje raznolikosti kulturnih izraza Mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podsticaj programa koji afirmišu crnogorsku multikulturalnost i interkulturalni dijalog; - Zaštita kulturnih izraza u cilju afirmacije rodne ravnopravnosti i kulturnih izraza različitih socijalnih grupa, uključujući lica koja pripadaju manjinama; - Realizacija posebnih programa afirmacije raznolikosti kulturnih izraza; - Zaštita i valorizacija nematerijalne kulturne baštine <p>II. JAVNI INTERES U KULTURI Član 5 - Poslovi od javnog interesa u kulturi</p> <p>(ravnomjeran razvoj kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore; zaštita i očuvanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine; stvaranje uslova za ostvarivanje i razvoj svih oblasti kulturnog umjetničkog stvaralaštva; međunarodna kulturna saradnja i prezentacija crnogorskog kulturnog i umjetničkog stvaralaštva i kulturne baštine; naučna istraživanja i stručna usavršavanja u kulturi; očuvanje izvornih i tradicionalnih kulturnih i etno-kulturnih osobenosti; razvoj amaterskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva; razvoj kulturnog i umjetničkog stvaralaštva lica sa invaliditetom; stvaranje uslova za razvoj kreativnih industrija)</p> <p>Član 1 – Ciljevi Član 2 – Vodeći principi Član 6 – Prava strana potpisnica na nacionalnom nivou Član 7 – Mjere za promovisanje kulturnih izraza Član 11 – Učešće civilnog društva</p>
--	--

<p>Konvencija o zaštiti nematerijalne kulturne baštine (usvojena od Generalne konferencije Organizacije Ujedinjenih nacija za prosvjetu, nauku i kulturu, Pariz, 17. oktobra 2003. godine)</p>	<p>Član 1 – svrha Konvencije Član 2 – definicije Član 11 – obaveza države da u sprovođenju mjera zaštite nematerijalnog nasljeđa obezbijedi učešće zajednica, grupa i relevantnih nevladinih organizacija Član 14 – obrazovanje, podizanje svijesti i izgradnja kapaciteta Član 15 – učestvovanje zajednica, grupa i pojedinaca</p>
---	---

2.3. Obrazložiti na koji način nevladine organizacije mogu doprinijeti rješavanju problema identifikovanih pod tačkom 2.1., koje aktivnosti su prihvatljive za postizanje željenog rezultata, kako se planira praćenje i vrednovanje doprinosa rješavanju pomenutih problema. Navesti konkretne mjerljive pokazatelje/indikatore za praćenje doprinosa nevladinih organizacija rješavanju identifikovanih problema i izvore verifikacije učinjenog.

Opis načina doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema	Konkretni mjerljivi pokazatelji doprinosa nevladinih organizacija	Izvor(i) podataka
<p>U kontekstu prepoznatih problema, u odjeljku 2.1., radi poboljšanja kvaliteta kulturnog proizvoda, potrebno je da nevladine organizacije kreiraju i realizuju savremene projekte i programe u sljedećim segmentima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturno-umjetničko stvaralaštvo: likovno stvaralaštvo, fotografija i dizajn; muzička i muzičko scenska djelatnost, kao i aktivnost kulturno-umjetničkih društava; književnost i izdavaštvo; štampani i elektronski časopisi za kulturu i umjetnost; pozorišna produkcija i razvoj pozorišne kulture; manifestacije i festivali; filmska djelatnost (razvoj i produkcija kratkog filma); 	<ul style="list-style-type: none"> - broj decentralizovanih programa i projekata na cijeloj teritoriji Crne Gore (broj gradskih, vangradskih i ruralnih područja); - povećan broj kulturnih sadržaja i projekata NVO u manje razvijenim opštinama u odnosu na prethodne konkurse ministarstva; - povećan broj projekata saradnje i razmjene iz različitih regija Crne Gore u odnosu na prethodne konkurse ministarstva; - broj raznorodnih sadržaja i projekata na domaćem i međunarodnom planu za koje institucije kulture nemaju prostornih, kadrovskih ili finansijskih kapaciteta; - broj valorizovanih ili prezentovanih novih prostora, odnosno zaštićenih lokaliteta 	<ul style="list-style-type: none"> - dokumenta, publikacije, brošure, audio i video materijal; - agende, potpisne liste; - objave u medijima, medijski nastupi; - narativni i finansijski izvještaji realizatora aktivnosti; - monitoring Ministarstva o toku realizacije; - pojedinačna i ukupna statistika o realizovanim programima, inovacijama, broju posjetilaca i drugi indikatori; - prijedlog konačnog izvještaja Ministarstva

<p>kreativne industrije;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturna baština: <ul style="list-style-type: none"> - međunarodna saradnja i obilježavanje međunarodnih jubileja od značaja za muzejsku, bibliotečku, arhivsku i konzervatorsku djelatnost; - prezentacije kulturnih dobara, kao i objekata arhitektonskog nasljeđa sa kulturnim vrijednostima, u cilju formiranja kulturnog proizvoda u oblasti kulturnog i vjerskog turizma; - podrška praktikovanju određenih vještina i starih zanata, kao stvaranje uslova za određeni oblik preduzetništva i održivosti nematerijalne kulturne baštine; - informacione tehnologije u djelnostima kulturne baštine; - mapiranje arheoloških lokaliteta i nepokretnih kulturnih dobara; - povezivanja i uspostavljanje saradnje sa državnim i opštinskim javnim ustanovama; - korišćenje novih metoda i tehnologija u zaštiti kulturnih dobara; - podrška udruženjima u obezbjeđivanju prostora i drugih uslova za djelovanje i razvoj određenih djelatnosti iz oblasti kulturne baštine. 	<p>kultурне baštine, koji su korišćeni u službi produkcije novog kulturnog proizvoda;</p> <ul style="list-style-type: none"> - broj programa i projekata u službi afirmacije kulturne raznolikosti na cijeloj teritoriji države; - broj posjetilaca zaštićenih kulturno-istorijskih lokaliteta; - posjećenost kulturnih sadržaja finansiranih putem konkursa 	
--	---	--

3. OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

3.1. Navesti ključne strateške ciljeve iz sektorske nadležnosti čijem će ostvarenju u 2020. godini doprinijeti projekti i programi nevladinih organizacija.

Strateški cilj(evi) čijem ostvarenju će doprinijeti javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija u 2020. godini	Način na koji će javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva (ukratko opisati)
<ul style="list-style-type: none"> • Ravnomjeran razvoj kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore (Program razvoja kulture 2016–2020. godine, Cilj 6, Prioritet 1) • Zaštita i promocija raznolikosti kulturnih izraza - Prioritet: Promovisanje raznolikosti kulturnih izraza (Program razvoja kulture 2016–2020. godine, Cilj 8, Prioritet 1) 	<p>Podrškom projektima produkcije novih autorskih djela i programa u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva i kulturne baštine, doprinosi se ostvarivanju propisanog javnog interesa u crnogorskoj kulturi, čemu u značajnoj mjeri može da doprinese civilni sektor, u smislu uključivanja građanskih i strukovnih znanja i inicijativa iz navedenih oblasti. Na taj način, postiže se unapređenje i javnog sektora kulture u smislu njegove modernizacije, primjene savremenih praksi i tehnologija, u cilju poboljšanja kulturnog proizvoda, njegovog sadržaja, prezentacije, promocije. Takođe, utiče se na bolji komunikacioni aspekt u smislu ostvarivanja većeg vizibiliteta crnogorske kulture u cjelini na domaćem i međunarodnom planu.</p> <p>Specifični uslovi javnog konkursa koji mogu doprinijeti rješavanju prioritetnog problema – neravnomernog razvoja nezavisne kulturne scene u Crnoj Gori su sljedeći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ukoliko je aplikant organizacija iz Podgorice, mora imati partnera iz drugog grada (bilo da je u pitanju sjeverni, primorski region ili drugi grad iz središnjeg regiona) i određene projektne aktivnosti moraju se organizovati u sjedištu partnera ili u drugom gradu izvan Podgorice - poželjno je pratnerstvo organizacija iz različitih regiona - ukoliko je NVO dobitnik sredstava na konkursima Ministarstva kulture u 2018., 2019. i 2020. godini – sve tri godine ili bilo koje dvije od tri – na konkursu u 2021. može učestvovati kao partnerska NVO (intencija je da se da šansa drugim, takođe, kvalitetnim projektima koji zavređuju podršku).

4. JAVNI KONKURSI ZA FINANSIRANJE PROJEKATA I PROGRAMA NVO - DOPRINOS OSTVARENJU STRATEŠKIH CILJEVA IZ SEKTORSKE NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA

4.1. Navesti javne konkurse koji se predlažu za objavljivanje u 2020. godini u cilju doprinosa ostvarenju strateških ciljeva iz sektorske nadležnosti (iz tačke 3.1.), uz prijedlog potrebnih iznosa. Ukoliko postoji mogućnost preklapanja s javnim konkursima iz nacionalnih, sredstava EU ili drugih vanjskih fondova iz nadležnosti neke druge institucije, navesti s kojim organom je potrebno koordinirati oblasti finansiranja.

Naziv javnog konkursa	Iznos	Drugi donatori s kojima je potrebno koordinirati oblasti finansiranja
„Otvorimo vrata za kulturu!“/ „Partnerstva za kulturu“ / „Kultura svima“ ili sl.	370.000 €	

4.2. Navesti ko su predviđeni glavni korisnici projekata i programa koji će se finansirati putem javnog konkursa. Ukratko navesti glavna obilježja svake grupe korisnika, njihov broj i njihove potrebe na koje projekti i programi treba da odgovore u 2020. godini.

Opis glavnih grupa korisnika, njihov broj i potrebe
<p>Glavni korisnici projekata koje bi sprovodile nevladine organizacije putem javnog konkursa su same nevladine organizacije (strukovna udruženja, amatersko stvaralaštvo, manifestacije i festivali, organizacije koje se bave zaštitom i očuvanjem kulturne baštine), djeca, mladi, roditelji, kao i žene, OSI, publika generalno. Kroz posebne projekte i aktivnosti želi se postići aktivno učešće građana, a naročito određenih grupa, koji mogu biti kreatori i konzumenti određenog kulturnog proizvoda. Konkursem se želi omogućiti postizanje ravnomernog razvoja kulture, disperzija kulturnih sadržaja na cijeloj teritoriji Crne Gore, zaštita i promocija raznolikosti kulturnih izraza, zbog čega su prepoznate brojne ciljne grupe, što je ujedno i zahtjev međunarodne Konvencije o zaštiti i promovisanju raznolikosti kulturnih izraza, koju je Crna Gora ratifikovala.</p> <p>Nevladine organizacije</p> <p>Podaci koji su 2016. godine bili dostupni iz Registra NVO, kada je sadržao kategorizaciju po oblastima djelatnosti, pokazali su da postoji 730 NVO u domenu kulture i 268 NVO u oblasti umjetnosti, a u web bazi <i>NVO info</i> 703 NVO iz kulture i 254 NVO iz sfere umjetnosti, u svim gradovima Crne Gore.</p>

Istraživanje Kancelarije TACSO u Crnoj Gori u 2016. godini, je pokazalo da većina organizacija civilnog društva u Crnoj Gori predstavlja male, uglavnom volonterske organizacije, nedovoljno organizaciono razvijene, sa nerazvijenim ljudskim resursima i tehničkim vještinama. Njihova održivost je na relativno niskom nivou zbog nedostatka organizacionih kapaciteta, izazova sa kojma se susrijeću prilikom primanja i zadržavanja kvalitetnih ljudskih resursa, nedostatka različitih izvora finansiranja itd. Na drugoj strani, postoji mali broj renomiranih, organizaciono zrelih organizacija koje se bave javnim zastupanjem, istraživanjima i sličnim aktivnostima. Konstatovani su problemi kao što su: slaba komunikacija između OCD-a u Crnoj Gori, sporadična saradnja između onih koje se bave istom oblašću, rijetka partnerstva u projektima, tako da izgradnja dugotrajnih mreža, programskih koalicija i platformi predstavlja izazov.

Prema podacima s prošlogodišnjeg konkursa Ministarstva kulture, u odnosu na geografsku strukturu i podjelu Crne Gore na tri regiona, od podnijetih 176 projektnih prijava nevladinih organizacija, 32 prijave su od organizacija iz sjevernog regiona, 37 iz primorskog, a 107 iz centralnog regiona, dok je od tog broja iz Podgorice čak 89. Detaljniji podaci dati su u odjeljku 2.1.

- Strukovna udruženja

Odredbama člana 86 Zakona o kulturi propisano je da država obezbeđuje uslove za rad reprezentativnih strukovnih udruženja umjetnika i/ili stručnjaka u kulturi, konkretno: prostor i sredstva za materijalne troškove potrebne za rad. U pitanju je jedan od posebnih oblika podrške razvoju kulture. Međutim, u praksi se ova odredba ne primjenjuje adekvatno, budući da nije zaokružen pravni okvir kojim se detaljno propisuju kriterijumi i način za utvrđivanje statusa reprezentativnog strukovnog udruženja. Upravo se kroz konkurs namijenjen nevladinim organizacijama može dati mogućnost strukovnim udruženjima da sprovode aktivnosti koje će unaprijediti njihov rad i pojedinačne grane djelatnosti i položaj umjetnika i stručnjaka u datim oblastima.

Prema dostupnim evidencijama, orijentacioni broj strukovnih udruženja je iznad 30 i njihova sjedišta su pretežno u Podgorici, ali i na Cetinju i u par drugih gradova.

- Amatersko stvaralaštvo

Razvoj amaterskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva predstavlja javni interes u kulturi. Zakonska je obaveza države i opštine, propisana članom 90 Zakona o kulturi, da podstiču nekomercijalne oblike amaterskog djelovanja u kulturi, kojima se doprinosi afirmaciji crnogorskih izvornih kulturnih vrijednosti ili savremenog kulturno-umjetničkog stvaralaštva.

Prema podacima Udruženja folklornih ansambala Crne Gore, folklornih ansambala u Crnoj Gori ima oko 50, od kojih polovina uspešno radi i u kontinuitetu, a ukupan broj članova je oko 5000.

Specifične potrebe ove ciljne grupe koje se mogu realizovati kroz konkurs su finansiranje učešća na međunarodnim manifestacijama na kojima se prezentuje folklor iz Crne Gore, izrada nošnji i priprema novih koreografija.

- Manifestacije i festivali

Prema navodima iz Programa razvoja kulture 2016–2020. u Crnoj Gori postoji preko stotinu manifestacija i festivala čiji su osnivači opštine

ili nevladine organizacije i njihov broj se svake godine povećava. Zahvaljujući programskoj raznovrsnosti, teritorijalnoj rasprostranjenosti i brojnosti, oni u značajnoj mjeri obogaćuju kulturnu i turističku ponudu.

Putem konkursa može se obezbijediti kontinuitet manifestacija i festivala i praćenje savremenih tokova, privlačenje šireg kruga posjetilaca, raznovrsniji i kvalitetniji program.

- Kulturna baština

U skladu sa članom 89 Zakona o kulturi, država i opština podstiču očuvanje i razvoj tradicionalnih zanata i vještina, davanjem finansijske pomoći za nabavku alata i materijala i osposobljavanje stručnog kadra. U nevladinom sektoru aktivan je određeni broj organizacija koje njeguju i praktikuju tradicionalne zanate, vještine, prakse, usmeno stvaralastvo, obred, običaj, izvođacku umjetnost i druge elemente nematerijalnog nasljeđa i na taj način učestvuju u njegovoj zaštiti. Takođe, postoji izvjesan broj nevladinih organizacija koje su osnovane radi promocije, zaštite i očuvanja prirodne i kulturne baštine, a neke od njih se odnose na kulturnu baštinu nacionalnih manjina i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Mladi

Prema članu 2 Zakona o mladima, mladi su lica sa navršenih 15 do 30 godina života. Nacionalna strategija kulture ukazuje na potrebu osmišljavanja kulturnih sadržaja namijenjenih mladima, podizanje svijesti mladih o značaju kulture i njihovo uključivanje u kreiranje kulturnih sadržaja.

Prilikom izrade Strategije za mlađe 2017–2021. sprovedeno je istraživanje među mladima i organizacijama i institucijama koji rade sa mladima i za mlade u Crnoj Gori na temu njihovih potreba. Neki od zaključaka do kojih se došlo su sljedeći: „U Crnoj Gori nedovoljna je podrška mladima za razvoj posebnosti sopstvenih subkulturnih izraza, nedovoljna uključenost mladih u postojeće programe institucija kulture, kao i nedovoljna informisanost mladih o umjetnosti i kulturi kroz postojeći sistem obrazovanja, kroz programe u institucionalnom i vaninstitucionalnom sistemu kulture i u medijima. (...) Nerazvijene su komunikacije i inicijative na relaciji država – lokalna samouprava – nevladin sektor u organizovanju posebnih programa posvećenih kulturi mladih. (...)

Žene

Kultura predstavlja veoma značajno polje ostvarivanja rodne ravnopravnosti. Takva uloga kulture djelimično je prepoznata u Programu razvoja kulture 2016-2020 i u Planu akcije za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021, kao i u Zakonu o rodnoj ravnopravnosti. U tom smislu neophodno je dalje stvarati mogućnost za artikulisanje potreba žena u kulturi i produkciju koja osnažuje žene i njihove rodne kulturne identitete.

Osobe s invaliditetom

Posebno poglavje u Programu razvoja kulture tiče se osoba s invaliditetom, u kontekstu njihovog uključivanja u sve aspekte kulture i

povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja i objekata kulture. U cilju pozitivne diskriminacije ove kategorije lica, potrebno je kroz konkursnu podršku dati osvrt na inkluziju lica s invaliditetom u različitim segmentima kulturnog djelovanja, uzimajući u obzir njihove potrebe za specifičnim pomagalima za konzumiranje određenih kulturnih sadržaja ili projektima u oblastima koje trenutno nijesu dovoljno zastupljene u stvaralaštvu osoba s invaliditetom ili njihovom kulturnom životu kao konzumentima sadržaja, u odnosu na druge ciljne grupe.

4.3. Navesti očekivani ukupni broj ugovorenih projekata, odnosno ugovora koji se planira zaključiti s nevladnim organizacijama na osnovu javnog konkursa.

Očekivani broj projekata koji se planira finansirati / broj ugovora koje se planira zaključiti s NVO	
Naziv javnog konkursa „Otvorimo vrata za kulturu!“/ „Partnerstva za kulturu“ / „Kultura svima“ ili sl.	najviše 40

4.4. Navesti najviši i najniži iznosi finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu pojedinačnog javnog konkursa navedenog u tački 4.1.

Naziv javnog konkursa: „Otvorimo vrata za kulturu!“/ „Partnerstva za kulturu“ / „Kultura svima“ ili sl.	
Najniži iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: <u>3.000</u> EURA Napomena: Budući da se želi dati šansa organizacijama koje do sada nijesu dobijale sredstva na konkursu Ministarstva kulture, kao optimalni minimalni iznos podrške predlaže se 3.000 €, što je bio slučaj i prve godine.	Najviši iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: <u>15.000</u> EURA

NAPOMENA: stavom 4 člana 32ž Zakona o NVO, definisano je: **“Ukupan iznos sredstava koja se na osnovu javnog konkursa mogu dodijeliti nevladinoj organizaciji za finansiranje projekta, odnosno programa, ne može preći 20% od ukupno opredijeljenih sredstava koja se raspodjeljuju na osnovu tog konkursa.”**

5. KONSULTACIJE SA ZAINTERESOVANIM NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

5.1. Navesti na koji način je u skladu sa važećim propisima obavljen proces konsultovanja NVO u procesu pripreme sektorske analize.

Metoda konsultacija (npr. web, email, konsultativni sastanak, itd.)	Datumi sprovedenih konsultacija	Naziv NVO koje su učestvovali u konsultacijama
Dostavljanje predloga, sugestija i komentara na Nacrt sektorske analize elektronskim putem, u skladu s javnim pozivom Ministarstva kulture nevladnim organizacijama objavljenim 12.6.2020. na internet stranici Ministarstva i portalu e-uprave	12. jun – 27. jun 2020. godine	

6. KAPACITETI ZA SPROVOĐENJE JAVNOG KONKURSA

6.1. Navesti broj službenika/ica i spoljnih saradnika koji će biti zaduženi za sprovođenje javnog konkursa i praćenje realizacije finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija (uključujući najmanje jednu terensku posjetu, prilikom koje će se provjeravati izvršavanje ugovornih obaveza, namjensko trošenje sredstava, te postizanje rezultata planiranih javnim konkursom i odobrenim projektom/programom).

Naziv javnog konkursa	Broj službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija	Imena službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija
„Otvorimo vrata za kulturu!“/ „Partnerstva za kulturu“ / „Kultura svima“ ili sl.	4–5	